

SIR ARTHUR
CONAN DOYLE

İÇİNDEKİLER

BOHEMYA'DA SKANDAL / 7

YARALI YÜZ / 35

BEŞ PORTAKAL ÇEKİRDEĞİ / 61

KAYIP DAMAT / 81

KIZIL SAÇLILAR KULÜBÜ / 101

SHERLOCK HOLMES ÖLÜM DÖŞEĞİNDE / 129

MAVİ YAKUT / 149

SARI SURAT / 171

YUNAN ÇEVİRMEN / 193

BOHEMYA'DA SKANDAL

Sherlock Holmes'e göre kadındı o. Başka bir ifade kullandığını neredeyse hiç duymadım. Onun gözünde Irene Adler, kadın cinsinin tamamını işgal ediyordu. Holmes'ün, Irene Adler'a karşı duyduğu hissin "aşk"la yakından uzaktan ilgisi yoktu. Bütün duygular, özellikle de aşk, onun soğuk, keskin ama hayranlık uyandıran zekâsı için nefret edilesi şeylerdi. Dünyanın en kusursuz düşünce ve gözlem makinesi olmasına rağmen âşık rolünü oynamada yaya kalmıştır. Böyle hafif tutkulardan -bunlarla alay ettiği zamanlar dışında- bahsetmezdi. Bir gözlemci için bu duygular harika şeylerdi, erkeklerin amaçlarını ve hareketlerini anlama konusunda çok faydalıydılar. Ama yılların düşünce adamının kendi hassas ve ideal dünyasına böyle bir işgalde bulunulmasını kabul etmesi, aklıyla vardığı bütün sonuçların üzerine bir şüphe gölgesi düşmesi demekti. Onun mizacında hassas bir enstrümanın içindeki bir çakıl parçası ya da dünyaya baktığı o iki camdan birindeki bir çatlak, güçlü bir duygudan daha rahatsız ediciydi. Ama onun hayatında tek bir kadın oldu, bu da müteveffa Irene Adler'dı.

O günlerde Holmes'ü seyrek görüyordum. Evliliğim nedeniyle biraz uzak kalmıştık. Mutluluğum ve kendini işletmesinin başında bulan bu adamın eviyle ilgili meseleleri, başka şeyler için zaman bırakmıyordu; bağımsız yaşayan çingene misali, herhangi bir topluluktan bütün varlığıyla nefret eden Holmes ise her zamanki gibi Baker Sokağı'ndaki evinde kitaplarına gömülmüş, uyuşuklukla kendi güçlü doğasının ona verdiği enerji arasında hırsla gidip geliyordu. Suç üzerinde çalışmaya hâlâ her zamanki kadar bağlıydı, açıklanmamış cinayetlerin çözümünü onu ayakta tutuyor, olağanüstü zekâsı ve akıl almaz gözlem yeteneğiyle, polislin uğraşmaktan vazgeçtiği ipuçları üzerinde çalışıp duruyordu.

Zaman zaman başarıları kulağıma kadar geliyordu: Trepoff Cinayeti nedeniyle Odessa'ya davet edilişi, Atkinson kardeşlerin benzersiz trajedisini ve Hollanda kraliyet ailesi için bütün zarafeti ve başarısıyla gerçekleştirdiği görevi... Ancak, milyonlarca kişinin gazetelerden okuduklarının dışında, eski dostumdan pek haber alamıyordum.

Bir gece -20 Mart 1888'di- eve dönüyordum, -pratisyen hekim olarak muayenehane açmıştım- derken yolum Baker Sokağı'na düştü. Kapısı bana karımla flört ettiğimiz zamanları ve Kızıl Dosya'yı hatırlatan emektar evi görür görmez içimden Holmes'ü ve onun inanılmaz yeteneklerini nasıl kullandığını yeniden görmek geldi. O anda hangi problemle uğraşıyordu, merak ediyordum doğrusu. Penceresinde ışık vardı, yukarı baktığımda perdeye vuran uzun ve zayıf silüetinin iki kere pencerenin önünden geçtiğini gördüm. Çenesi göğsüne dayalı, elleri arkasında kavuşmuş şekilde odanın içinde hızlı adımlarla yürüyordu. Her türlü alışkanlığıyla ruh halini yakından tanıdığım için onun bu davranışı tek bir şeyi kanıtlıyordu: Bir probleme dalmıştı; rüyalarından uyanmış, yeni bir olayın izindeydi.

Kapıyı çaldım, vaktiyle Holmes'le paylaştığım odaya alındım. Selamlaması hiç de abartılı olmadı. Dediğim gibi hislerini belli etmezdi o. Ama sanırım beni gördüğüne sevinmişti. Tek laf etmeksizin, fakat dostane bir bakışla bana koltuğu gösterdi. Bir kutu puroyu kucağıma fırlatırken kül tablasıyla çakmağın yerini işaret etti. Sonra şömineye yaklaştı, beni dikkatle tepeden tırnağa süzdü.

"Evlilik yaramış Watson," dedi. "Seni gördüğümde bu yana üç buçuk, dört kilo almışsın."

"Üç buçuk," diye cevap verdim.

"Sahi mi? Ben daha fazla sanmıştım. Biraz daha fazla Watson... Gördüğüm kadarıyla, muayenehanene dönmüşsün. Tekrar çalışmaya başladığını bana söylemedin."

"İyi ama bunu nereden bildin?"

“Belli oluyor da ondan! Yoksa son günlerde fena halde ıslandığını, ayrıca evinde çok beceriksiz ve ihmalkâr bir hizmetçin olduğunu nereden bilebilirdim?”

“Azizim Holmes, bu kadarı da fazla ama. Birkaç yüzyıl önce yaşamış olsaydın seni diri diri ateşe atarlardı. Perşembe günü kırsal bir yerde yürüyüş yapıp eve sırlısıklam geldiğim doğru ama kıyafetlerimi değiştirmeme rağmen bunu nasıl anladığını bilmiyorum. Mary Jane’e gelince, iflah olmaz bir kız. Eşim onu uyardı ama hâlâ aynı. Ancak bunu nasıl anladığını yine bilmiyorum.”

Kıs kıs gülerken uzun ve narin parmaklarını ovuşturdu. “Oldukça basit aslında,” dedi. “Ben, gördüklerime güvenirim. Bu kez gördüğüm; sol ayağındaki pabucunun iç yanında, deri üzerinde birbirine hemen hemen paralel altı adet çizik. Şimdi düşün: Bu çizikleri sen yapmadığına göre tabanıyla derisi çamur tutmuş bir ayakkabıyı böylesine kayıtsızca silen ancak beceriksiz bir hizmetçi olabilir. Bu durumdan da şu iki sonucu çıkardım: Kötü ve yağmurlu bir havada dışarı çıkmışsın ve ayakkabıları çizen kötü bir hizmetçin var. Muayenehanende faal olarak çalıştığını da şundan çıkardım: Senin gibi bir beyefendi odama girdiğinde tentürdiyot kokusu saçıyorsa, sağ elinin işaret parmağında gümüş nitrat lekesi bulunuyorsa ve paltosunun cebi de bu kadar kabarıkça -şüphesiz içinde stetoskop var- onun faal bir hekim olduğunu anlamamam için aptal olmam lazım.”

Bu sonuçlara ne kadar kolayca vardığını anlatınca hayranlık dolu bir kahkaha atmaktan kendimi alamadım, “İleri sürdüğün delilleri dinledikçe, çözümün gülünç denecek kadar kolay olduğunu görüyorum. O zaman kendi kendime bu işi ben de aynı kolaylıkla başarıyorum ama bir türlü olmuyor ancak sen çözümü anlattığın zaman anlıyorum. Oysa benim de gözlerim en azından seninkiler kadar kuvvetli.”

“Çok haklısın.” Piposunu yaktı ve koltuğuna gömüldü. “Gerçi sen görüyorsun ama gözlem yapamıyorsun. Aramızdaki fark bu. Mesela, bu odaya gelirken tırmandığın merdiveni şimdiye kadar kaç kez gördün?”

“Çok kez!”

“Kaç kez?”

“Birkaç yüz kez, sanırım.”

“O zaman söyle bakayım, bizim merdivenimiz kaç basamak?”

“Kaç basamak mı? Bilmem.”

“Tamam işte çünkü dikkat etmedin; ama baktın ve gördün. Demek istediğim bu. Bu arada, on yedi basamak, ben hem gördüm hem de gözlemladim. Ufak problemlerle ilgilendiğin ve önemsiz birkaç tecrübemi yazıya aktaracak kadar iyi olduğun için buna da ilgi duyabilirsin.” Masanın üzerinde duran gül renginde, ağır bir mektup zarfını uzattı. “Postadan bugün geldi,” dedi. “Oku ama yüksek sesle lütfen.”

Mektupta ne tarih vardı, ne de imza. Kime hitaben yazıldığı bile belli değildi.

Bu akşam saat sekize çeyrek kala sizi bir bey ziyaret edecek. Pek önemli bir iş hakkında fikrinizi alacak. Son zamanlarda Avrupa'nın kraliyet ailelerinden biri hesabına sürdürdüğünüz araştırmalar, olağanüstü önem taşıyan durumlarda şahsınızın güvenilir olduğunun bir kanıtıdır. Çok çeşitli kaynaklardan size her hususta güvenilebileceği öğrenilmiştir. Söylenen saatte sizi evinizde ziyaret edecek kişiyi bekleyin ve yüzündeki maskeyi de mazur görün.

Başımı salladım:

“Çok esrarengiz bir şey, bunun arkasında ne var dersin?”

“Şimdiye kadar tüm bildiğim, sadece bu mektup. İnsan en büyük hatayı, bir şey hakkında o şeyin ayrıntılarını bilmeksizin varsayım yaptığı takdirde işler. Önce farkında olmadan varsayımını gerçeklere uydurmaya çalışır, oysa gerçeklerden varsayımına ulaşmak gerekir. Gelelim mektuba: Bak bakalım, bu sana ne ifade ediyor?”

Dikkatle mektup kâğıdını ve yazıyı inceledim. “Bunu yazanın hali vakti çok yerinde olmalı,” dedim. Ve Holmes’ü örnek olarak tahmin-

lerimi sıraladım. “Mektup kâğıdının ucuz olmadığı kesin. Acayip kalın ve sert.”

“Acayip... Bu kelime çok yerinde,” dedi Holmes. “Bu kâğıt kesinlikle İngiltere’den değil, yabancı malı. Işığa tut da bak!”

Söyleneni yaptım ve filigranı derhal gördüm. Büyük bir E, yanında küçük g, bir büyük K, sonra bir büyük A ve hemen yanında küçük n, sonra da büyük Ş ve küçük t.

Holmes sordu:

“Bundan ne çıkarıyorsun?”

“Bu, mektubu yazanın ismi olsa gerek ya da isminin baş harfleri.”

“Hiç de değil. Öncelikle An ve Şt, anonim şirket anlamına gelir. K da, kâğıt demek oluyor. Eg’ye gelince... *Dünya Coğrafyası Sözlüğü*’ne bir bakıverdim.” Kitaplıktan kalın, kahverengi, ağır bir kitap çekti çıkardı. “EgIow, Eglowitz... Hah, burada: Eger. Almanca konuşulan bir yer. Bohemya’da, Karlsbad’a yakın... Wallenstein’in burada ölmesi nedeniyle meşhur olmuş bir şehir, ayrıca cam fabrikaları ve kâğıt fabrikalarıyla da ün yapmış. Bundan ne çıkarıyorsun şimdi?”

Gözleri parlıyordu, piposundan derin bir nefes çekerek dumanını bir zafer kutluyormuşçasına havaya üfledi.

“Mektup kâğıdı Bohemya’da imal edilmiş,” dedim.

“Kesinlikle. Ve de bu mektubu yazan adam Alman olmalı. Şu cümleye bir bak: ‘Çok çeşitli kaynaklardan size her hususta güvenilebileceği öğrenilmiştir.’ Ne bir Fransız ne de bir Rus... Ancak bir Alman fiilleri böyle kullanır. Bize düşen, yüzünü göstermemek için maske takan ve Bohemya’da imal edilmiş bir kâğıda mektup yazan Alman’ı bulmak. Yanılmıyorsa birazdan gelip bütün sorularımızı cevaplayacak.”

Sözünü henüz bitirmişti ki sokaktan, kaldırıma sürtünen tekerlek gürültüsüyle at nalı sesi işitildi.

Holmes bir ıslık çaldı, “Seslere bakılırsa bir fayton bu,” dedi. Pencereden baktı. “Evet, ufacak, güzel bir fayton. Şahane iki at tarafından

çekiliyor. Her bir at en azından yüz elli altın eder. Bu işte para var, Watson; altından neler çıkacak?”

“Ben artık gitsem iyi olur, Holmes,” dedim.

“Sakin ha doktor,” dedi. “Kal! Ben sensiz ne yaparım? Bu iş ilginç olacağı benziyor. Kaçırırsan yazık olur.”

“Ama senin müşterin...”

“Boş ver! Yardımına ihtiyacım olabilir. Onun da olabilir. İşte geliyor... Şu koltuğa otur doktor ve gözlerini dört aç.”

Merdivenleri çıkan ve koridora kadar gelen yavaş ve ağır adımların sesi, kapımızın önünde kesildi. Sert bir şekilde kapıya vuruldu.

Holmes, “Girin,” dedi.

Odaya bir adam daldı, bir doksan boyunda olmalıydı. İngiltere’de zevksizlik abidesi sayılabilecek ağır bir kıyafeti vardı. Ceketinin yenileriyle yakası, kalın ve geniş astragan kürklüydü; omuzlarında taşıdığı gece mavisi rengindeki pelerin, ateş kırmızısı bir ipekle astarlanmış, üzerinde parlak bir zümrüt taşıyan bir broşla boynunda sabitlenmişti. Üstleri kalın, kahverengi kürkle kaplanmış botları, tüm görüntüsünün verdiği barbar imajını tamamlıyordu. Elinde geniş kenarlı bir şapka tutuyordu. Yüzünün üst kısmı, elmacık kemiklerine kadar siyah ipekten bir maskeyle örtülüydü. Maskeyi o anda takmış gibi duruyordu çünkü içeri girdiğinde eli hâlâ havadaydı. Yüzünün alt tarafı, karakteri güçlü bir adam olduğunu gösteriyordu; kalın, öne doğru dudaklar ve neredeyse inatçılık denilebilecek bir kararlılığı ifade eden uzun, düz bir çene. “Mektubumu aldınız mı?” diye sordu, sesi kalın ve boğuktu. Alman aksanıyla konuşuyordu. “Geleceğimi yazmıştım.” Bakışlarını bir bana, bir Holmes’e yöneltti. Kime bakacağını bilmiyor gibiydi.

Holmes, “Lütfen oturun,” dedi. “Size Doktor Watson’ı tanıştırayım, ara sıra bana yardım etmek nezaketinde bulunur. Kiminle müşerref oluyorum?”

“Bana Kont Kramm diye hitap edebilirsiniz. Bohemyalı bir asilzadeyim. Şu beyin, yani dostunuzun namuslu ve sır tutmasını bilen biri olduğunu ümit ederim çünkü size açacağım mesele gayet önemli.”

Gitmek üzere yerimden fırladım, Holmes bileğimden tuttu ve beni koltuğuma itti. “Ya ikimizle konuşursunuz ya da hiçbirimizle,” dedi. “Bu beyefendinin önünde her şeyi anlatabilirsiniz.”

Kont geniş omuzlarını silkti:

“Önce şunu bilmeniz gerekir, anlatacaklarım iki yıl süreyle gizli kalmalıdır. Şimdilik şu kadarını söyleyeyim: Bu iş o kadar önemli ki bazı şartlarda Avrupa tarihinin gidişatını değiştirebilir.”

Holmes, “Size söz veriyorum,” dedi.

“Ben de,” dedim.

Garip ziyaretçimiz devam etti:

“Maskeli olduğum için kusura bakmayın. Beni bu göreve süren kişi, kendi elçisinin kimliğinin gizli kalmasını istiyor. Az evvel kendimi tanıtırken söylediğim unvan dahi aslında bana ait değil.”

Holmes sıkkın bir tavırla, “Bunu anlamıştım,” dedi.

“Şartlar olağanüstü bir gizlilik gerektiriyor. Ortaya çıkabilecek herhangi korkunç bir skandal Avrupa’yı yöneten ailelerden birine zarar verebileceği için her türlü önlemin alınması gerekiyor. Açıkça konuşmak gerekirse bu durum Bohemya’nın veliahtı Ormstein hanedanıyla ilgili.”

Holmes, “Bunu da anlamıştım,” diyerek koltuğuna yaslandı ve gözlerini kapattı.

Ziyaretçimiz, Avrupa’nın en büyük dedektifi olarak önerilen adamın uzanmış, yorgun haline bariz bir şaşkınlıkla baktı.

Holmes yavaş yavaş gözlerini açtı, bakışlarında sabırsızlık okunuyordu; “Majesteleri sadede gelseler, kendilerine daha fazla yardımcı olurum,” dedi.

Adam yerinden fırladı, büyük adımlarla odayı arşınlamaya başladı. Ümidi kırılmış gibiydi, maskesini yüzünden çekip yere fırlattı:

“Haklısınız. Veliht benim. Neden gizlenmek istedim sanki!”

“Gerçekten: Neden?” diye mırıldandı Holmes. “Majesteleri daha konuşmaya başlamadan, kendisinin Wilhelm Gottsreich Sigismund von Ormstein, Cassel-Felstein dükü ve Bohemya krallığının veliahtı olduğunu anlamıştım.”

Esrarengiz ziyaretçimiz, “Ama beni anlamalısınız...” diye söze başladı. Tekrar yerine oturdu ve eliyle geniş, beyaz alnını sildi. “Bu gibi işleri şahsen halletmeye alışık değilim ben. Fakat bu defa mesele o kadar nazik ve müşkül ki işi bir başkasına bıraksam kendimi yabancı ellere teslim etmiş gibi olacaktım. Bu yüzden Prag’a kimliğimi saklayarak geldim. Size danışmayı düşünmüştüm.”

“Danışabilirsiniz,” diyen Holmes tekrar gözlerini kapadı.

“Olanları kısaca anlatayım: Aşağı yukarı beş yıl önce Varşova’yı ziyaret etmiş ve uzun süre orada kalmıştım; bu arada Irene Adler adında, herkesin tanıdığı maceraperest bir kadınla tanıştım. Bu ismi herhalde siz de işitmişsinizdir.”

Holmes gözlerini açmadan mırıldandı:

“Zahmet olmazsa doktor, şu benim deftere bir bakar mısın?”

Birkaç yıldır, kamuyu ilgilendiren kişileri ve olayları bir deftere geçirmeyi âdet edinmişti. Tuttuğu arşiv kusursuzdu, aradığınızı hemen bulabilirdiniz. Irene Adler’ın biyografisini bir hahamla derin deniz balıkları üzerine yazı yazmış bir kumandanın biyografileri arasında buldum.

“Ver bakayım,” dedi Holmes. “Hmm! Irene Adler, New Jersey’de doğmuş, 1858’de... Hmm! Soprano. La Scala operası! Hmm! Varşova Kraliyet Operası’nda primadonna... Bulduk işte! Sahneyi bırakmış. Londra’da oturuyor.” Gözlerini defterden ayırdı. “Majesteleri bu genç hanımla ilişki kurdular; kendisine, kamuya açıklandığı takdirde bir

skandal oluşturacak birkaç mektup yazdılar; şimdi de bu mektupları geri almak istiyorlar...”

“Doğru, fakat...”

“Gizli bir evlilik gerçekleştirdiniz mi?”

“Hayır.”

“Resmî bir kâğıt veya evrak?”

“Yok.”

“O zaman majestelerini tam olarak anlayamıyorum. Eğer bu genç hanım şantaj yapmak niyetindeyse mektuplarınızın orijinalliğini kanıtlayabilir mi?”

“Benim el yazım.”

“Olsun... Taklit edebilirler.”

“Özel mektup kâğıdımı kullanmıştım.”

“Boş mektup kâğıtlarınızı daha önceden çalmış olabilirler.”

“Altında benim mührüm var.”

“Sahte mühür basılmış olabilir.”

“İçinde fotoğrafım da vardı.”

“Dışarıdan bir yerden satın alınmış olabilir.”

“Ama bu birlikte çekilmiş bir fotoğrafımızdı.”

“Bu fena işte! Majesteleri gerçekten tedbirsiz davranmışlar.”

“Aklım başımda değildi, deli gibiydim.”

“Kendinizi büyük bir tehlikeye atmışsınız.”

“O zamanlar sadece prenstim, gençtim. Daha yeni otuz yaşına girdim.”

“Bu fotoğrafı ele geçirmeliyiz.”

“Biz çalıştık ama başaramadık.”

“O zaman majestelerinin para ödemeleri gerekecek. Fotoğrafları satın almalıyız.”

“Ama satmak istemiyor.”

“O zaman çalarız.”

“Bunu beş kez denedik. Parayla adam tuttum, iki kez evini arattım. Seyahate çıktığı bir gün evine girip bütün eşyalarını taradık; iki kez yolunu çevirdik, üstünü başını aradık. Hepsi nafile...”

“Bir şey bulunamadı mı?”

“Hayır.”

Holmes güldü, “Çok hoş bir problem bu,” dedi.

Veliaht alnını kırıştırdı:

“Benim için hiç de hoş değil.”

“Gayet tabii. Peki, fotoğrafla ne yapmak istiyor?”

“Beni mahvetmek.”

“Nasıl?”

“Yakında evleniyorum.”

“Bunu işitmiştim.”

“İsveç kralının kızıyla... Son derece hassas bir hanımefendi. Bu ailenin prensiplere ne kadar bağlı olduğunu bilirsiniz. Geçmişteki hayatım üzerine düşebilecek en küçük gölge, bu evliliği çıkmaza sürükleyebilir.”

“Irene Adler ne diyor?”

“Elindekini İsveç kralına göndermekle tehdit ediyor beni. Biliyorum, yapar... Siz onu tanımazsınız. Yüzü nasıl bütün kadınlarınkinden güzelse, zekâsı da tüm erkeklerinkinden güçlüdür. Benim başka bir kadınla evlenmemi önlemek için yapmayacağı şey yoktur.”

“Şimdiye kadar göndermediğine emin misiniz?”

“Eminim.”

“Ama nasıl?”

“Nişan resmen ilan edildiği gün fotoğrafı yollayacakmış, öyle söyledi bana. Yani gelecek pazartesi.”

“Demek ki daha üç gün var,” dedi Holmes ve esnedi. “Bu çok iyi işte, şu an ilgilenmem gereken bir iki önemli mesele daha var. Majesteleri bundan sonraki günlerini Londra’da mı geçirecekler?”

“Tabii. Beni Langham Oteli’nde, Kont Kramm adı altında bulabilirsiniz.”

“Size her şeyi anlatacağım,” dedi Holmes. “Olan bitenlerden haberiniz olacak.” Sonra gülümseyip devam etti. “Ücret olarak ne düşünmüştünüz?”

“Size açık çek vereceğim.”

“Sınırsız mı?”

“Şu kadarını söyleyeyim, bu fotoğrafı elde edebilmek için koca bir eyaleti feda etmeye hazırım.”

“Tamam. Şimdi biraz avans rica etsem?”

Veliaht cebinden oldukça ağır, sarı renkte, deri bir çanta çıkardı ve masanın üzerine koydu. “İçinde üç yüz altın ve yedi yüz sterlinlik kâğıt para var,” dedi.

Holmes not defterinden kopardığı bir makbuza parayı aldığına dair bir iki satır yazıp verdi. “Peki hanımefendinin adresi?” diye sordu.

“Briony Lodge, Serpentine Bulvarı, Saint Johns Ormanı.”

Holmes not aldı. “Bir sorum daha var,” dedi. “Şu fotoğraf normal boyda mı, büyütülmüş mü?”

“Büyütülmüş.”

“Öyleyse iyi geceler majesteleri. Yakında bizden iyi haberler alacağınıza inanıyorum.” Faytonun hareket eden tekerlekleri caddenin sessizliğini bozarken Holmes bana döndü. “Sana da iyi geceler, Wat-

son. Yarın görüşmek istersen öğleden sonra gelirsen iyi olur, mesela saat üçte. Seninle bu mesele hakkında biraz konuşmak istiyorum.”

Ertesi gün saat tam üçte Baker Sokağı’na vardım, Holmes henüz dönmemişti. Ev sahibesi onun, sabah saat sekizi biraz geçe evden çıktığını söyledi. Şöminenin yanına oturup beklemeye koyuldum. Kim bilir ne kadar sürecekti... Daha önce kaydettiğim iki olaydaki karanlık ve garip havayı taşımasa da bu olay ilgimi çekmişti çünkü bu asil müşterinin içinde bulunduğu durumun kendine özgü bir havası vardı. Dostumun elindeki bu olayın farklılığı dışında Holmes’ün güçlü kavrayışı, keskin zekâsı ve en karmaşık gizemleri bile hızlı ve basit yöntemlerle kolayca çözümü, benim için onun çalışmalarını takip etmeyi eğlenceli kılıyordu. Onun kesin zaferlerine o kadar alışmıştım ki kaybedebileceği aklımdan bile geçmiyordu.

Saat dörde doğru kapı açıldı; içeri yırtık giysileri, kıpkırmızı suratını çevreleyen kaba sakalı ve darmadağınık saçlarıyla sarhoş bir seyyis dalıverdi. Dostumun kılık değiştirmekte ne kadar usta olduğunu bilirdim ama bu kez gelenin Holmes olduğunu anlayabilmem için gerçekten çok dikkatli bakmam gerekti. Beni kısaca selamlayarak yatak odasına geçti. Beş dakika sonra döndüğünde her zamanki gibi iki dirhem bir çekirdekti. Ellerini gabardin pantolonun ceplerine soktu ve bacaklarını şömineye doğru uzattı. Kıs kıs güldü. Sonra yorgunca oturup arkasına yaslandı:

“Bu sabah neler yaptım tahmin bile edemezsin.”

“Bana kalırsa Irene Adler’in ne gibi alışkanlıkları olduğunu araştırdın, belki de evini gözetledin.”

“Evet ama ondan sonrası çok ilginçti. Bu sabah saat sekizi biraz geçe evden, işsiz bir seyyis kılığında ayrıldım. Seyisler arasında inanılmaz bir dayanışma var. Onlardan biriysen sana her şeyi anlatıyorlar. Briony Lodge’u hemen buluverdim. Bahçe içinde küçük ama zarif bir villa; cadde üzerinde, iki katlı. Kapısında emniyet kilidi vardı. Sağda, hemen hemen döşemeye kadar inen yüksek pencereleriyle büyük, güzel döşenmiş bir oturma odası vardı. Penceredeki kilitleri bir çocuk bile açabilir. Koridora açılan bir penceredense dama çıkmak müm-

kün. Bunun dışında kayda değer bir şey yoktu. Evin dört bir tarafını dolaştım, fakat ilginç bir şey bulamadım.

Sokak boyunca aşağı yukarı yürümeye başladım, derken beklediğim şeyi buldum: Bahçe duvarı boyunca uzanan çıkmaz bir sokağın sonunda bir ahır vardı. Atı kaşağılayan seyise yardım ettim, buna karşılık iki peni, bir şişe içki, iki pipoluk tütün ve Irene Adler hakkında istediğim tüm bilgileri kazandım. Ayrıca hiç umurumda olmayan bir sürü insanın da hayatlarını dinlemek zorunda kaldım.”

“Kimmiş bu Irene Adler?”

“Civardaki erkeklerin başını döndüren bir kadın. Bu gezegende etek giyen yaratıkların en tatlısı. Serpentine Bulvarı’ndaki ahırda onun hakkında böyle konuşuluyor. Yalnız yaşıyor. Her gün saat beşte evinden arabasıyla çıkıyor ve her akşam tam yedide dönüyor. Onun dışında pek seyrek dışarı çıkıyor, o da konserlerde şarkı söyleyeceği zaman. Evinde kendisini sadece tek bir erkek ama pek sık ziyaret ediyor. Esmer, yakışıklı ve oldukça hareketli biri; her gün geliyor, hatta günde iki kez geldiği oluyor. İsmi Godfrey Norton, Inner Temple’da oturuyor.

Seyislerle konuşmanın çok yararı oldu. Aralarına katıldıktan sonra Norton hakkında yeterli bilgiyi topladım. Onu sık sık evine götürüyorlarmış, hakkındaki her şeyi biliyorlardı. Briony Lodge’a gide gele hücum planımı hazırladım. Anlaşılan şu ki Godfrey Norton bu meselede önemli bir rol oynamakta. Kendisi avukat. En azından bir ipucu. Bu ikisini bir araya getiren neydi acaba? Avukatın sık sık ziyareti kimin içindi? Kadın, müşterisi miydi? Arkadaşı mıydı? Yoksa metresi mi? Müşterisiyse genç kadın fotoğrafı ona emanet etmiş olabilirdi. Metresiyse bu ihtimal daha düşüktü. Benim bundan böyle Briony Lodge’daki araştırmalarıma devam edip avukatın odasını gözden geçirmem, yukarıdaki soruların cevabına bağlıydı. Bu hassas bir noktaydı, bu nedenle araştırmalarımı oldukça geniş tutmak zorundaydım. Tüm bu ayrıntılarla canını sıkıyorum sanırım ama durumu tam anlatabilmem için endişelerime seni de ortak etmem gerekiyor.”

“Can kulağıyla dinliyorum!”

“Böyle mi yapsam, şöyle mi yapsam derken Briony Lodge’un önünde bir fayton durdu. İçinden bir adam fırladı; çok yakışıklı, sivri burunlu, esmer ve bıyıklı bir erkekti bu. Adını duyduğum adam buydu. Acelesi var gibiydi; arabacıya beklemesini söyledi, kapıyı açan hizmetçiyi yana itiverdi. Tavırlarına bakılırsa kendi evindeymiş gibi hareket ediyordu. Aşağı yukarı yarım saat kadar evde kaldı. Oturma odasının penceresinden onu görebiliyordum. Büyük adımlarla bir aşağı bir yukarı dolaşıyor, konuşurken de heyecan içinde ellerini kollarını sallıyordu. Bayan Adler’ı göremiyordum. Derken adam dışarı çıktı, geldiğinden daha heyecanlı olduğu görünüyordu. Faytona binerken cebinden altın bir saat çıkardı. Arabacıya, ‘Deliler gibi sür!’ dedi. ‘Önce Regent Caddesi’ndeki Gross ve Hankey Firması’na, sonra da Edgware Sokağı’ndaki St. Monica’ya. Yirmi dakikada gidebilirsen açıktan beş papel daha veririm!’

Onu takip etsem mi diye düşündüm, o sırada evin önüne küçük bir araba yanaştı. Sürücünün ceketinin yarısı iliklenmemiştii. Koşum takımı bile düzgünce bağlanmamıştı. Tekerlekleri daha durmamıştı ki evin kapısı hızla açıldı ve genç kadın dışarı fırladı. Arabaya binerken bir an için onu gördüm. Güzeldi, Watson, erkeklerin uğrunda ölebileceği kadar güzeldi. ‘St. Monica’ya John!’ diye bağırdı. ‘Yirmi dakikada oraya varırsan bir misli ücret öderim!’

İşte bir fırsat doğmuştu. Faytonun arkasına mı sıçrasam, yoksa peşinden mi koşsam derken bir başka fayton çıkageldi. Arabacı, müşteri olarak karşısında üstü başı berbat bir seyis görünce aptal aptal bakındı; o daha itiraz etmeden arabaya atladım. ‘St. Monica kilisesine!’ dedim. ‘Yirmi dakikaya kadar oraya varırsan iki misli ücret veririm!’

On ikiye yirmi beş vardı. Arabacım elinden geleni ardına koymadıysa da öbürküler bizden hızlıydılar. Kiliseye vardığımızda diğer iki fayton oradaydı, atlar burunlarından soluyorlardı. Arabacıya parasını ödedim ve kiliseye daldım. İçerisi bomboştu, sadece takip ettiğim iki kişi ve bir de onlarla ağız dalaşına girişmiş bir rahip vardı. Üçü de mihrabın önündeydi. Ben yan kapıdan içeri giren sıradan bir adam gibi oturacak bir yer bulacaktım ama aniden üçü de bana döndü. Godfrey Norton, kiliseye hiç de yakışmayan telaşlı adımlarla bana koştu.

‘Tanrı’ya şükür!’ diye bağırdı. ‘Tam zamanında geldiniz. Rica ederim! Çabuk olun!’

‘Ne oluyor?’ diye sordum.

‘Çabuk olun be adam, tam üç dakikamız var; ondan sonra resmi olmayacak.’

Daha doğru dürüst ne olduğunu bile anlamadan kulağıma fısıldanan, nikâh merasimlerindeki alışlagelmiş sözleri tekrarlamaya başladım. Kısacası evde kalmış Irene Adler’ın, bekâr Godfrey Norton’la evlenmesine yardımcı oldum. Birkaç dakikada her şey olup bitmişti. Mutlulukla gülerek bana bakıyorlardı; minnettar bir koca, ondan daha aşağı kalmayan bir kadın ve sevinçle sırıtan bir rahip. Hayatımda yaşadığım en sıradışı olaydı. Az önce gülmemin sebebi o anı hatırlamamdı. Anlaşılan nikâh muamelesi için evrakta bir noksanlık vardı, bu nedenle rahip şahitsiz evlenmelerine karşı çıkmıştı. Ben içeri girince damadı sokağa çıkıp şahit aramaktan kurtarmış oldum. Gelin, bana yirmi şilin verdi. Ben de o parayı hatıra olarak saatimin zincirine taktım.”

“Olaylar alışılmadık şekilde gelişmiş,” dedim. “Peki, şimdi ne olacak?”

“Planlarım ciddi şekilde bozulmuş gibi görünüyordu. Yeni evlilerin hemen balayına çıkmalarından da korkuyordum. Ama kilisenin kapısında birbirlerinden ayrıldılar. Avukat Temple’a hareket etti, kadın da kendi evine yollandı. Kocasından ayrılırken ‘Her zamanki gibi saat beşte parkta buluşalım!’ dediğini işittim. Hepsi bu. Ben de hazırlıklarımı yapmak üzere kalkıp buraya döndüm.”

“Neymiş bu hazırlıklar?”

“Haşlanmış etle bir bardak bira,” diye ev sahibesine seslendi. “Yemeği düşünemeyecek kadar yoğunum. Bu akşam muhtemelen daha da yoğun olacağım. Bu arada, senin yardımına ihtiyacım olacak Watson.”

“Memnuniyetle yardım ederim.”

“Kanunuları çiğnemeyi göze alabilir misin? Hatta hapse girmeyi?”